Adviesaanvraag B&W aan stadsdelen

Invullen door directie:

Onderwerp adviesaanvraag:	Advies aanvraag concept Participatieverordening
Portefeuille:	Democratisering
Directie:	DII / Stedelijk team participatie
Datum adviesaanvraag:	6 december 2023
Deadline ontvangst advies:	15 februari 2024
Advies mailen naar:	participatie@amsterdam.nl
Meegestuurde stukken:	Concept Participatieverordening / Raadsinformatiebrief
Heeft er consultatie vooraf plaatsgevonden?	In het PHO Democratisering heeft een verkennend gesprek plaatsgevonden

Invullen door stadsdeel:

Stadsdeel:	Noord
Procesbegeleider:	Anita Jolink, Programmamanager EZ, Kunst & Cultuur en Democratisering
Datum weekstart/staf:	18/12/2023
Datum stadsdeelcommissie:	14/02/2024
Datum dagelijks bestuur:	16/02/2024
Registratienr. (optioneel):	

Over gevraagde adviezen: conform art. 12 van de verordening op het lokaal bestuur vraagt B&W advies aan een DB over besluiten die (lid 1) betrekking hebben op de taken en bevoegdheden van het DB of (lid 2) op de belangen van het stadsdeel Het DB legt deze adviezen voor aan de stadsdeelcommissie (art. 19). Het DB neemt het advies van de stadsdeelcommissie over indien het is vastgesteld met een meerderheid van stemmen en binnen de budgettaire kader past (art. 19 lid 5). Afwijkingen van het advies motiveert het DB.

Adviesvraag B&W

Het college van Ben W vraagt u kennis te nemen van de concept participatieverordening en aan te geven of u opmerkingen heeft over de daarin voorgestelde proces- en kwaliteitseisen voor participatie.

Dagelijks werken bewoners, organisaties, ondernemers en de gemeente samen aan nieuwe plannen om de stad beter te maken. Voor het eerst gaat de gemeente nu in een participatieverordening spelregels vastleggen hoe zij burgers invloed geeft en eigenaarschap verleent bij het maken van plannen en beleid. Twee jaar geleden heeft de gemeenteraad het Beleidskader Participatie en het Beleidskader buurtrechten vastgesteld. In de participatieverordening wordt dit beleid nu geformaliseerd. De verordening stelt kwalitatieve eisen aan het participatieproces waar de gemeente op aanspreekbaar is. Dat doen we vanuit de overtuiging dat we de vele complexe vraagstukken die spelen in de stad, alleen samen met bewoners, organisaties en ondernemers kunnen aanpakken. Voordat het college van B en W de participatieverordening in mei ter vaststelling aanbiedt aan de gemeenteraad, krijgen Amsterdammers de gelegenheid om tijdens de inspraakperiode te reageren en hun mening te geven.

Een reservering in de verordening is opgenomen voor buurtplatformrecht. Op basis van een evaluatie kan de raad in januari 2024 besluiten dit alsnog op te nemen in de verordening. Mogelijk wilt u dit betrekken bij uw advies.

Conceptadvies DB:
Het dagelijks bestuur formuleert hier t.b.v. de stadsdeelcommissievergadering een conceptadvies

Inleiding

De dagelijkse besturen van de stadsdelen Zuidoost, Centrum, Noord, Zuid, West, Nieuw-West en Oost zijn verheugd met de participatieverordening, die streeft naar versterking van het vertrouwen en heldere transparantie tussen overheid en bewoners. Wij lezen in de verordening veel terug van onze input gedurende de afgelopen 2 jaar dat we nu werken met het beleidskader participatie. Met deze verordening zetten we een belangrijke stap in het stevig neerzetten van het participatiebeleid en zorgen we voor meer zeggenschap en heldere processen. Gezien het algemene en uniforme karakter van de verordening, past het wat ons betreft beter om daar als 7 bestuursorganen gezamenlijk op te adviseren. Echter, vanwege de afwijkende procedure in het stadsgebied Weesp met betrekking tot advisering - die verschilt van de procedures in de andere zeven stadsdelen - zal het advies van Weesp apart worden aangeleverd. Het is belangrijk te benadrukken dat dit verschil uitsluitend procedureel is en niet inhoudelijk.
U leest eerst ons gezamenlijk advies, vervolgens aangevuld met specifieke punten per stadsdeel.

Versterking van vertrouwen en transparantie in Participatieverordening

Wat ons betreft dient participatie niet enkel om weerstand te verminderen, maar vooral om een open dialoog te bevorderen waarin alle belangen en perspectieven aanbod komen. Dat bij effectieve participatie alle belangen worden belicht, boven het enkel voldoen aan individuele wensen, mag in de inleiding van de verordening daarom nadrukkelijker worden vermeld.

Continuïteit en voortdurende aandacht na afloop van het Participatieproces

In onze ervaring met het werken met participatieplannen, zien wij een sterke verbetering. We zien betere plannen waarin goed is uitgewerkt wat bewoners en ondernemers van de gemeente kunnen verwachten in het proces van participatie en wat er met hun input zal worden gedaan. Er leeft wel een zorg hoe dit tot uitvoering komt en welke opvolging dit krijgt nadat het project is gestart of is afgerond. Goede terugkoppeling op hoe de input van bewoners en ondernemers is verwerkt, en met name ook het leren van projecten en het meenemen van ervaringen naar volgende, vergelijkbare projecten vraagt meer aandacht. Wij vragen het college van B&W om in de verordening of in het werkproces meer aandacht op te leggen, en de rol van de dagelijks besturen daar ook goed in te positioneren zodat wij kunnen toezien op goede processen en uitvoering.

Verduidelijken van Overheidsparticipatie: Right to Challenge en Right to Bid

Het werken met buurtrechten (Right to Challenge en Right to Bid) is voor ons betrekkelijk nieuw en er is veel onduidelijkheid over de specifieke rollen, verantwoordelijkheden en vereiste stappen om initiatieven in dit kader het succesvol te kunnen uitvoeren. Wij lezen in de verordening hier nog te weinig over terug en vragen om in de toelichting van de Participatieverordening, of in een specifieke uitvoeringsparagraaf, dit uitgebreider uit te werken. Wat ons betreft omvat dit het specifiëren van de verantwoordelijkheden in elke fase van het proces, de benodigde stappen voor het succesvol laten verlopen van de initiatieven, en de vereiste besluitvorming.

Verduidelijken van 'Netwerkparticipatie' in Participatieverordening

Wij vinden de definitie van 'netwerkparticipatie', zoals vermeld in Artikel 1 van de Participatieverordening, te summier geformuleerd en stellen voor deze uit te breiden en breder toe te lichten. In de buurten in Amsterdam en Weesp zijn er diverse groepen bewoners en ondernemers actief, soms groeperen zij zich rondom een specifiek onderwerp, of een doelgroep maar vaker zien we dat actieve bewoners en ondernemers elkaar opzoeken en zich bezig houden met diverse vraagstukken in de buurt. Dit is wat ons betreft netwerkparticipatie; bewoners die zich structureel en belangeloos inzetten voor hun buurt en dat in nauwe samenspraak met doen met de gemeente en ander actieve partners in de buurt. Zij zijn voor de dagelijks besturen en de gemeentelijke organisatie van onschatbaar belang, immers door onze contacten met deze buurtnetwerken weten zij goed wat er speelt in de buurt.

Wij vragen het college van B&W om de verordening hierop aan te passen en ook het actief opbouwen en benutten van deze netwerken door de gebiedsmakelaar nadrukkelijk te benoemen. De gebiedsmakelaar is cruciaal voor het aanjagen van de buurtnetwerken en het dagelijks onderhouden van contacten met de buurtnetwerken die bijdragen aan het vertrouwen en de geloofwaardigheid van de overheid. Daarom stellen we voor om de term 'netwerkparticipatie'

duidelijker en meer omvattend te definiëren, in lijn met bovenstaande omschrijving en rekening houdend met de cruciale rol van buurtnetwerken en de ondersteunende structuren binnen de gemeenschappen in onze stadsdelen.

Positie en Uitwerking Buurtplatformrecht in Participatieverordening
Wij zien de buurtplatformen als een bijzondere vorm van netwerkparticipatie, en de uitkomst en evaluatie van de proeftuin buurtplatformrecht laten zien dat zij veel waarde kunnen toevoegen aan de stad en ons werk. De proeftuin heeft de wens geuit om als apart onderdeel benoemd te worden in de verordening. dat vinden wij (nu nog) een stap te ver. Wij zien hen als onderdeel van de diversiteit aan buurtnetwerken in de stad en hebben nog veel vragen over de exclusiviteit van een buurtplatform in de door hen voorgestelde vorm ten opzichte van de andere netwerken die geen buurtplatformrecht hebben. Ook is er nog veel onduidelijk over onze rol, de rol van de stadsdeelcommissies en bijvoorbeeld buurtpanels en burgerraden in relatie tot de buurtplatformen. Wij zien dit graag verder uitgewerkt terug en stellen voor om de buurtplatformen voor nu onder te brengen als onderdeel van netwerkparticipatie, als verbijzonderde vorm van een buurtnetwerk. Wat ons betreft geldt voor alle netwerken in de buurt, dat wij hen positie moeten geven, hen serieus moeten nemen en als partner moeten benaderen.

Opnemen van Burgerberaad in de Participatieverordening
Wij vragen het college van B&W om het burgerberaad op te nemen in de Participatieverordening, bijvoorbeeld als onderdeel van netwerkparticipatie of burgerparticipatie. Alhoewel we in de stadsdelen wel bezig zijn met het burgerberaad, is het geen formeel onderdeel van de verordening, wat leidt tot onzekerheid over de legitimiteitsgronden, en toepassingsmogelijkheid ervan evenals de plichten, rollen en verhoudingen ertoe.

Afstemming van de Participatieverordening met Bestaande Wetgeving
Wij wijzen het college van B&W op de noodzaak van nauwkeurige afstemming van de Participatieverordening met huidige juridisch-planologische wetten, zoals de Omgevingswet. Deze harmonisatie zorgt ervoor dat onze lokale regels nationale wetten aanvullen en er niet mee in conflict komen. Belangrijk is ook de relatie van de Participatieverordening met woningwetgeving, vooral wat betreft huurdersparticipatie bij sloop en renovatie, geregeld door de Overlegwet, Woningwet en Kaderafspraken voor nieuwbouw en verbetering. De Participatieverordening moet de rechten en plichten van huurders ondersteunen en versterken. Wij vragen daarom het college van B&W om dit goed te onderzoeken en te evalueren en mogelijke aanpassing van de Participatieverordening om deze in lijn te brengen met deze wetten en regelgeving. Dit voorkomt juridische verwarring en zorgt voor een samenhangende, effectieve aanpak van participatie.

Uitvoeringsparagraaf en knellende capaciteit stadsdelen
Wij vragen het college van B&W om naast de participatieverordening, ook een uitvoeringsparagraaf (of uitvoeringsplan) op te stellen. Wij lezen graag in deze paragraaf terug hoe de verordening praktisch wordt toegepast, hoe gebiedspecifieke kennis wordt toegepast in de uitvoering van de verordening en wat dit vraagt van de verschillende organisatieonderdelen, De uitvoeringsparagraaf beschrijft de rollen van directies, gebiedsteams en -makelaars, projectleiders en (stadsdeel)bestuurders, en stadsdeelcommissies en maakt deze specifiek per onderdeel. Ook omvat deze paragraaf een onderdeel leer en ontwikkelen waarin wordt beschreven hoe er geleerd gaat worden van deze nieuwe werk[praktijk en op basis van welke criteria de verordening kan worden aangepast en/of aangevuld.

Hoewel dit niet aan ons is om hierover te adviseren, delen wij wel de zorg met het college van B&W dat er mogelijk capaciteitstekorten kunnen ontstaan bij de stadsdeelorganisaties wanneer we de verordening met de voorgestelde ambities in uitvoering gaan brengen. Wij voorzien meer werk voor al zwaar belaste functies in de stadsdeelorganisatie, wat betreft advies, ondersteuning en uitvoering. Het is essentieel dat er voldoende middelen en personeel beschikbaar zijn om de doelstellingen van de Participatieverordening te realiseren en effectieve burgerparticipatie te waarborgen. Wij vragen dan ook het college hier oog voor te hebben en waar mogelijk extra te prioriteren in middelen en capaciteit.

Verduidelijking en verstevigen bestuurlijke rollen in participatieverordening
De dagelijkse besturen van de stadsdelen Zuidoost, Centrum, Noord, Zuid, West, Nieuw-West en Oost missen een duidelijke afgebakende en gedefinieerde rol van het dagelijks bestuur in participatieprocessen. Het is duidelijk geworden dat de betrokkenheid van het DB in de vroege fasen van participatieprojecten erg wenselijk kan zijn maar niet altijd gegarandeerd is. Daarom adviseren wij om de rol van het DB in de Participatieverordening te versterken en explicieter

te maken. Met name de plicht om het DB proactief te betrekken bij participatietrajecten, zelfs in situaties waar participatie niet (wettelijk) verplicht is, zoals bij bepaalde onderhoudswerkzaamheden. Dit is nodig om de specifieke gebiedskennis en lokale bestuurlijke afwegingen en gevoeligheden ook goed mee te wegen in de processen. Zodat wanneer er conflict ontstaat bij de uitvoering, wij daar voldoende verantwoordelijkheid kunnen nemen in het organiseren van de oplossing.

Verduidelijking Rol van DB en College van B&W in Grootstedelijke Gebieden
Er bestaat momenteel onduidelijkheid over de rolverdeling tussen het DB en het college van B&W, vooral bij grootstedelijke participatieprojecten. Wij adviseren daarom dat het college van B&W duidelijke richtlijnen opstelt over de betrokkenheid en invloed van het DB in de participatieplannen van het college, specifiek in grootstedelijke gebieden. Deze richtlijnen moeten uitgebreid de rollen en verantwoordelijkheden van het DB definiëren, zodat er geen verwarring bestaat over de mate van zeggenschap die het DB heeft in vergelijking met het college van B&W. Het doel is om een heldere en effectieve samenwerking tussen het DB en het college te waarborgen in het belang van een gestroomlijnde en coherente aanpak van participatie in deze gebieden.

Richtlijnen voor Continuïteit van Participatieplannen bij Coalitiewisselingen
We vragen wij het college van B&W om richtlijnen te ontwikkelen voor de voortzetting van participatieplannen bij wisselingen van coalities. Deze richtlijnen moeten duidelijk maken hoe en in welke vorm een nieuw bestuur de lopende participatieplannen overneemt. Dit is essentieel om de continuïteit, stabiliteit en effectiviteit van participatieprocessen te waarborgen, ongeacht politieke veranderingen.

Ondernemers en economie in de Participatieverordening
Wij benadrukken het belang van het expliciet opnemen van het economisch domein in de Participatieverordening. Momenteel ontbreekt er duidelijkheid over de integratie en betrokkenheid van ondernemers, zoals winkeliers, ZZP-ers, bedrijven belangenorganisaties, in het participatieproces. Dit contrast met de specifieke aanduiding van het sociaal domein leidt tot een onevenwichtigheid en onduidelijkheid. Het is daarom cruciaal dat de verordening duidelijk de belangen en rollen van deze economische actoren erkent en definieert. Wij adviseren om het economisch domein met nadruk op te nemen in de Participatieverordening, zodat de inbreng van deze belangrijke groepen gewaarborgd is.

Ontwikkeling van een Effectieve en Inclusieve Communicatiestrategie voor Participatieplannen
Wij onderstrepen het belang van een goede communicatiestrategie voor participatieplannen. Gezien de diversiteit van de Amsterdamse bevolking, is het essentieel dat de communicatie in- en rondom participatieplannen aansluit bij alle Amsterdammers, onafhankelijk van hun achtergrond. Participatieplannen en de communicatie daaromheen moeten de complexiteit en nuances van het beleidsproces weerspiegelen, maar toch toegankelijk en begrijpelijk blijven voor een breed publiek. Hiertoe dient bijvoorbeeld het hanteren van B1-taalniveau. Deze toegankelijkheidseis draagt bij aan inclusieve en effectieve burgerparticipatie. Wij vragen het college van B&W daarom om deze toegankelijkheidseis ten aanzien van de communicatie in- en rondom participatieplannen expliciet op te nemen in de participatieverordening, om de toegankelijkheid en het begrip van alle betrokken partijen te verzekeren en daarbij specifieke gebiedskennis te benutten om te komen tot een goede en inclusieve communicatie.

Opmerkingen van het DB van Noord op het gezamenlijke advies
Het DB van Noord merkt op dat in het gezamenlijke advies wordt gesproken over ‘grootstedelijk gebied’. Het DB van Noord wil deze term graag vervangen met ‘gebiedsontwikkeling’.

Ook stelt het DB van Noord voor om de alinea onder ‘Richtlijnen voor Continuïteit van Participatieplannen bij Coalitiewisselingen’ niet op te nemen in het gezamenlijke advies.

Aanvullend advies van het DB Noord op get gezamenlijke advies
Het DB van Noord merkt op dat participatietrajecten in het verleden in stadsdeel Noord niet altijd goed zijn verlopen. Dankzij de Participatieverordening worden deze trajecten georganiseerder en gestructureerder. Het DB zal zich inzetten om voor de lopende participatietrajecten duidelijk aan bewoners terug te koppelen wat er besproken is, zodat alle informatie voor iedereen goed te traceren is.

Advies stadsdeelcommissie: *Advies van de stadsdeelcommissie aan het DB*

Definitief advies Stadsdeel: *Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders*